

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΣΚΕΠΑΡΝΗΣ

ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΣΜΗ

ΕΝΑΣ γέρος, μὰ πολὺ γέρος καὶ τυφλὸς, γυρνοῦσε τακτικὰ κάτω στὸ Σταυρί, στὴν πρωτεύουσα τοῦ Νησιοῦ, καὶ ψάχνοντας τοὺς τοίχους, εὗρισκε τὰ μαγαζιά, τὰ σπίτια, τὶς ἐκκλησίες. Ἐζητιάνευε χωρὶς νὰ τὸ λήσῃ κανένα, χωρὶς ν' ἀπλώη τὸ χέρι του. Κι' ὄλοι τοῦδιναν. Εἶχε μοναδικό του σύντροφο ἕνα χοντρὸ μπαστοῦνι, ποὺ τοῦ ἐχρησίμευε γιὰ ὁδηγὸς στὰ ψηλαφητὰ περπατήματά του. Τὶς γιορτὲς πήγαινε στὴν ἐκκλησιὰ καὶ, αὐτὸς ποὺ ἐζητιάνευε γιὰ νὰ ζήσει, εὗρισκε τὸ παγκάρι, ἔδινε τὸν ὀβολό του, ἔπαιρνε κερὶ καὶ τὸ ἀνάθε με πολλὴ εὐλάβεια. Ρώτησε καὶ ἔμαθε ποῦ εἶνε ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικολάου κι' ἐπήγαινε ἐκεῖ κατὰ προτίμησιν καὶ ἀνάθε τὸ κεράκι του, ἔκανε τὴν προσευχή του, χωρὶς νὰ τὸν ἀκούη κανεὶς. Ἐλεγε στὸν ἅγιο καὶ πάλι σ' ἰσοπερπατῶντας, ἔφευγε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ καὶ ἔστεκε στὰ σκαλοπάτια ὅσο νὰ ἀπολύσῃ.

Εἶνε ἀλήθεια πὼς δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε καὶ ὄλοι τὸν συμπαθοῦσαν. Δὲν εἶχε πολλὰ λόγια με κανένα. Ἀκόμη καὶ τὰ παιδιὰ, ποὺ δὲν ἀφήνουν ἀπειραχτο κανένα, ὅταν περνοῦσαν ἀπὸ κοντὰ του δὲν τοῦ ἔλεγαν λόγο πειραχτικό καὶ οἱ μεγάλοι, ἅμα ἔβλεπαν πὼς περνᾷ ἀπὸ κοντὰ του κανένα ζῶο φορτωμένο τὸν ἐπροστάτευαν, τὸν ὠδηγοῦσαν ἀπὸ ποῦ νὰ πάη, γιὰ νὰ μὴ τὸν χτυπήσῃ. Καὶ ἡ ἀπάντησί του σὲ κάθε τι ποὺ θὰ τὸν ἐπροστάτευαν ἢ ποῦ θὰ τοῦ ἔδιναν, ἦταν μιὰ καὶ ἀμετάβλητη.

— Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ τὸ δώσῃ. Ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ τὸ βρῆς.

Ἦταν τυφλὸς ἀπὸ χρόνια. Κανεὶς δὲν τὸν εἶχε γνωρίσει τὴν ἐπαχὴ ποὺ εἶχε τὰ μάτια του.

Κάποτε τὸν ρώτησε ἕνας χωριάτης :

— Πὼς τὰ καταφέρνεις καὶ περπατεῖς ;

— Μὲ τὸ νοητὸ παιδάκι μου. Τ' ἄμαθα πειὰ τὰ κατατόπια.

Ποιὸς εἶνε ; Ἀπὸ ποῦ ἦρθε ; Ποιὰ εἶνε ἡ ἱστορία του ;

Οἱ πιὸ καινούργοι δὲν ἤξεραν τίποτε. Οἱ μεγαλύτεροι εἶχαν ἀκούσει κάτι ἀπὸ τοὺς πιὸ παληοὺς γι' αὐτόν, σκοτεινὰ ὅμως κι' αὐτὰ, σὰν παραμῦθι. Ἦξεραν ὄλοι πὼς τὸν λένε Κωσταντῆ. Μὰ τὸ ὄνομά του, ποὺ τ' ἀκούγε σὰν ὄνομα θαππιστικό, τοῦ ἔμεινε ἀπὸ τὰ νειᾶτα του, ὅταν δούλευε κι' αὐτὸς στὴν τέχνη του :

— Ὁ Σκεπάρνης.

Ἐβεβαίωσαν οἱ πιὸ παληοὶ ὅτι δὲν ἦταν ξένος, ὅτι κρατεῖ ἀπὸ τὸ νησί κ' ἔφυγε πολὺ μικρὸς γιὰ τὰ ξένα μ' ἕνα καράβι κ' ἐπῆγε στὴν Πόλι. Ἐκεῖ ἔμεινε ὅλη του τὴ ζωὴ. Ο ἰδιόκοι του ὄλοι πέθαναν. Τὸ πατρικό του σπίτι ἐρήμαξε κι' ἔμειναν μόνον δυὸ τοίχοι, με τὴν αὐλὴ χορταριασμένη, ἀφοῦ ὄλα του τ' ἄλλα, πόρτες, παράθυρα τὰ ἐπῆραν ἄλλοι.

Ἐπάρχει ἀκόμη καὶ τώρα ἕνα ληόφυτο, ποὺ ἔνει κ' ἕνα πεῦκο καὶ τὸ λένε ὄλοι οἱ θολατόροι «Τὰ δέντρα τοῦ Σκεπάρνη» καὶ θρίσκεται κάτω στὸ «Κακὸ Σκαλί» κατὰ τὴ Μερσίνη.

Σ' αὐτὴν τὴν κατάστασι, τυφλὸς καὶ ζητιάνος, ἔζησε ἀρκετὰ χρόνια καὶ ὄλοι πειὰ τὸν ἤξεραν καὶ τὸν συμπαθοῦσαν. Ἐκεῖ αὐτὸς γέρος ἄρκετος, ἐγνώριζε πειὰ ὄλους ἀπὸ τὴ φωνὴ του καὶ τοὺς ἐκαλημέριζε με τ' ὄνομά τους, καὶ τοὺς ἔδινε εὐχὲς γιὰ προκοπὴ σὲ τὶς δουλειές, ποὺ ἔκανε καθέννας τους.

Ἦτανε πειὰ ὁ προστατευόμενος τοῦ χωριοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ λεπτὰ ποὺ τοῦ ἔδιναν κάθε τόσο καὶ ἀπὸ τὰ τρόφιμα, ἄλλες γειτόνισσες εἶχαν τὴ φροντίδα νὰ πλύνουν τὰ ρούχα του, νὰ καθαρίζουν τὸ σπιτάκι του, μιὰ φτωχικὴ κάμαρη, ποὺ ἦταν κάτω στὴν ρεματιά τοῦ Φυροῦ, νὰ τὸν γιαιοπορεύουν, ὅταν ἀρρωστοῦσε.

Κ' ἐπέρασε τὴ ζωὴ του ἔτσι ἀνακουφισμένα καὶ σὰν εὐτυχημένα μέσα στὴ συμφορὰ τῆς σκοτεινιάς του καὶ τῆς φτώχειας του, ὅσο ποὺ ἔφθασε καὶ γι' αὐτόν ἡ μοιραία στιγμὴ, ποὺ, ἄγνωστος αὐτὸς, ἕνα μυστήριο ποὺ δὲν ἤξερε κανεὶς σίγουρα οὔτε τὴν ἀρχὴ του, οὔτε τὸ τέλος του, ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν, γιὰ νὰ

πάη στὸν ἄλλο μυστήριο, ποὺ δὲν κατάρθωσε ἀκόμη κανεὶς νὰ τὸ καθαρίσῃ.

Ὁλόκληρο τὸ χωριὸ τὸν παρακολούθησε σ' αὐτὴ τὴν τελευταία του ἀρρώστεια καὶ ἰτὸν συνώδευσε ὡς τὴν τελευταία του κατοικία με ἀληθινὴ ἀγάπη, λὲς κ' ἦταν πατέρας ἢ ἀδελφός των.

Κ' ἔτσι ἔλειψε ἀπὸ τοὺς δρόμους κι' ἀπὸ τὰ μαγαζιά κι' ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ ὁ ἄνθρωπος ποὺ τὸν ἔβλεπαν τακτικὰ ὀλόκληρα χρόνια, καὶ ποὺ τὸν εἶχαν ἀγαπήσει ὄλοι.

Ὅταν ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν κηδεῖα του κ' ἐμαζεύτηκαν στὸ χωριὸ ἀκούγοντες ἀπὸ παντοῦ σὰν μιὰ πένθιμη ἀπήχησι :

— Πάει κι' ὁ Σκεπάρνης ! * * *

Εἶχε τὸ νησί ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, τὸν παλῆ καὶ λησιμονημένο πειὰ, τὰ καράβια του καὶ τοὺς θαλασσινοὺς του ποὺ ἔσχιζαν τὶς θάλασσες ἐπήγαιναν σὴν Ρωσσία, σὴν Μαρσίλια, σὴν Βενετιά, σὴν Ἰενοβα, σὴν Ἀλοιμπῶνα, σὴν Βαρκελώνη, κι' ἐτραβοῦσαν ἀκόμη πιὸ πέρα, στὸν ὠκεανό, σὴν Ἀγγλία.

Ἐκουβαλοῦσαν σιτάρια ἀπὸ τὴ Ρωσσία σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη κ' ἐκέρδιζαν λίρες καὶ κολωνάτα κ' ἔφερναν στὰ σπίτια τους θησαυροὺς, ὄλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ : Βενετικά στολίδια, πολιτικά μπακίρια, χρυσαφικά, κι' ὅτι ἄλλο κόβει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου.

Κ' οἱ καπετανεῖοι ἦταν καλοκρατημένοι, γιὰ τὰ καράβια ἦταν δικά τους καὶ ἐδούλευαν δικὴ τους σιρμαγιά. Μὰ κ' οἱ γεμιτζήδες δὲν ἐπήγαιναν πίσω στὰ διάφορα. Δὲν ἐδούλευαν με μνησιτικό, ἔπαιρναν μερδικὸ ἀπὸ τὰ κέρδη κάθε ταξειδιοῦ.

Τὸ βαρυχειμῶνον ποὺ ἔφταναν στὸ νησί κ' ἔδεναν στὸ φάρο γιὰ νὰ ξεχειμωνιάσουν, ἐπερνοῦσαν οἱ μῆνες με γλέντια, με βιολιά, με τραγούδια. Οἱ θαλασσινοὶ με γεμάτα τὰ κεμέρια τους, καρδιές μεγαλωμένες καὶ δυναμωμένες μέσα στοὺς θυμοὺς τῆς θάλασσας καὶ στοὺς κινδύνους ποὺ τοὺς ἐπερνοῦσαν σὲ κάθε ταξίδι τους, ἅμα πατοῦσαν πόδι σὴν στεριά ἐξεχνοῦσαν ὄλα τους τὰ θάσανα κ' ἐγλεντοῦσαν ὀλόκληρα μερόνυχτα με τὶς φαμίλιες των, με τοὺς δικούς των, με τοὺς γειτόνους των κι' ἔτσι τὸ νησί ἐπερνοῦσε χαρούμενον μέσα σ' αὐτὸ τὸ πανηγύρι.

Δὲν ἔλειπαν μέσα σὴν γενικὴ χαρὰ καὶ τὰ σπίτια ποὺ ἦταν θλιμμένα· εἶχαν φέρε γι' αὐτὰ οἱ θαλασσινοὶ ποὺ γύρισαν τὸ μήνυμα, πὼς κάποιος ἀπὸ τοὺς δικούς των δὲν θὰ γυρίσῃ, πὼς δὲν πρέπει πειὰ νὰ περιμένουν οὔτε γραφὴ, οὔτε ἀποδοσίδια, ἀπὸ τοὺς ταξιδεμένους των.

Ἦ χῆρες καὶ τὰ ὄρφανεμένα κ' οἱ γονιοὶ τῶν ἀγύριστων, ποὺ ἔφαγε κάποιο κῆμα, ἢ ποὺ εἶνε θαμμένος σὲ κάποιο ξένο χῶμα ὀλόπικρο, ἔμεναν κλειδωμένοι στὰ σπίτια τους κι' ἔκλαιγαν τοὺς δικούς των τοὺς χαμένους καὶ τοὺς ἔκαναν τὰ μνημόσυνα καὶ τὰ μοιρολόγια, ποὺ δὲν τοὺς τάκαναν ἀπὸ κοντὰ, γιὰ τὸν ἔγραφε νὰ πεθάνουν καὶ νὰ ταφοῦν ἔρημοι καὶ ξένοι.

Οἱ ἄλλοι ὄμως, ποὺ γύρισαν καὶ ποὺ ἐτοιμάζονταν πάλι γιὰ τὸ ταξίδι τους, γλεντοῦν, γιὰ νὰ χασοῦν τὸ γυρισμὸ τους αὐτοὶ καὶ τὰ σπιτικά τους.

Οἱ θαλασσινοὶ ἔχουν μέσα σὴν ψυχὴ των ριζωμένη τὴν πίστι πὼς ἢ θὰ γλεντοῦν ἢ θὰ παλεύουν με τὴ θάλασσα. Λυποῦνται τοὺς συντρόφους των ποὺ χάθηκαν, μὰ δὲν ἠξέρουν κι' αὐτοὶ ποιὰ τύχη τοὺς περιμένει, πότε θὰ φθάσῃ κ' ἢ δικὴ των σειρὰ γι' αὐτὸ ἅμα βρεθοῦν σὴν στεριά, νικηταὶ τῶν κινδύνων, ξεσποῦν στὸ πιό, στὸ γλέντι.

Ἐχουν συντροφιά σὴν ζωὴ τους τὸ γλέντι καὶ τὸ χάρο, μὰ καὶ τὴν ἀρχοντιά καὶ τὸ χαμὸ.

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ εἶχαν μαζευτῆ πάλι στὸ φάρο τὰ καράβια ὅσο νὰ περάσουν οἱ μεγάλοι θυμοὶ τοῦ χειμῶνα.

Κι' ἀφοῦ πέρασαν τὰ Χριστούγεννα κι' ἡ ἀποκρῆς κι' ἐτέλειωσαν μαζὺ με τὸ ξεφάντωμα καὶ τὰ διορθώματα τῶν καραβιῶν των, ἀρχισαν τὴν ἐτοιμασίαν τους γιὰ τὸ ταξίδι.

Ὅλοι γιὰ τὴ Μαύρη Θάλασσα. Λυώνουν τὰ χιόνια. Δὲν θὰ εἶνε πειὰ παγωμένα τὰ νερά στὸν ποταμό, στὸ Ταϊγάνι, καὶ στ' ἄλλα μέρη, ποὺ παίρνουν τὸ σιτάρια. Θὰ πᾶνε σὴν Ρωσσία θὰ φορτώσουν καὶ θὰ τραβήξουν ἄλλα γιὰ τὴ Μεσόγειο, ἀλλὰ γιὰ τὸ Κοντινέντα κι' ἄλλα γιὰ τὴν Ἀγγλία νὰ ξεφορτώσουν τὸ σιτάρια, νὰ

Ἡ «Ἀθηνᾶ»

φορτωθούν με λίρες και να ζαναταξιδέψουν, αν τους βοηθήσουν οι καιροί, όσο να χειμωνιάση πάλι και να σταματήσουν, θελοντας και μη στο νησι.

Τὰ καράβια ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν παλάμη. Οἱ καπετάνιοι κύτταξαν προσεχτικὰ ὅλα τὰ ἐφόδια κι' ὅλες τὶς προμήθειες κ' ἔκαναν τὰ τσοῦρμα των ἀπὸ τοὺς γεμιτζήδες ἐκείνου τοῦ καιροῦ, πὺ ἤξεραν νὰ χορεύουν στὸ φτερό ἅμια γλεντοῦσαν, μὰ καὶ νὰ ριψοκινουνοῦσαν ἀπάνω στὰ κατάρτια, νὰ δένουν τὰ πανιά, νὰ πιάνουν μοῦδες, νὰ ὀρτσάρουν, πατώντας ἀπάνω στὰ σχοινιά, χωρὶς νὰ λογαριάζουν τὸ χάρο πὺ τοὺς ἐπαραμόνευε, τὸ κύμα πὺ μέσα στοὺς ἀγριεμούς του, πότε ἀνοίγε λάκκους καὶ εἶχε μέσα τὸ καράβι, καὶ πότε ὑψώνονταν θουνὸ καὶ τοὺς ἐγερνε καὶ τοὺς ἐφοῦέριζε.

* * *

Ἀπὸ τοὺς πιὸ φημισμένους καραβοκύρηδες τῆς ἐποχῆς των, ἦταν κ' οἱ Ρωμᾶνοι.

Μπάρκο τρικάρτο ἢ «Ἀθηνᾶ» πλούσια ἐφωδιασμένο, μὲ ἀμπάρια πὺ ἐπαιρναν χιλιάδες κοιλὰ, μὲ τὴ Γοργόνα σκαλιστὴ στὴν πλώρη, ὠμορφὴ κ' ἐπιβλητικὴ. Κι' αὐτὸς θαλασσινὸς ἀπὸ τοὺς πιὸ ἄφοβους. Γιατὴρας καὶ τὰ δυὸ παιδιά του καὶ τὸ ἄλλο τσοῦρμα ἀπὸ ἐδικούς του καὶ μὲ καπιτάλια δικά τους ἔκαναν χρόνια τὰ ταξίδια τους ἀπὸ τὴ Μαύρη θάλασσα στὴν Ἀγγλία κ' ἐκουβαλοῦσαν σιτᾶρι κ' ἐκέρδιζαν θησαυρούς.

Ἦταν κ' αὐτοὶ ἔτοιμοι μὲ τὸ καράβι τους γιὰ ξεκίνημα. Θὰ πήγαιναν στὴν Πόλι κ' ἀπὸ κεί γιὰ τὴ Ρωσία, νὰ φορτώσουν σιτᾶρι γιὰ τὴ Λόντρα. Ὁ καπετάν-Ρωμᾶνος ἐλογάριαζε πειὰ πὺς θὰ κάμη τὸ τελευταῖο ταξίδι καὶ στὸ γύρισμα, μὲ τὸ καλὸ, θ' ἀφήση στὸ πόδι του τὸ μεγαλύτερό του γυιὸ καὶ θὰ βεῖνη αὐτὸς νὰ ξεκουρασθῆ πειὰ.

Κ' ἔλεγε τὶς τελευταῖες ἡμέρες πὺ ἦταν γιὰ φευγιό:
— Ἄς τὴν ζευγαρίση πειὰ τὴ θάλασσα κ' ὁ γυιὸς μου ὁ Προκόπης νειὸς εἶνε, σπουδαγμένος στὴ δουλειὰ του εἶνε, κάμποσα ταξίδια ἔχει κάμη.

Πρὶν φύγουν ὅμως ἐζήτητε νὰ πάρη μαζί του κοντὰ στὸ ἄλλο τσοῦρμα, πὺ ἤθελε καὶ γιὰ τὴν κουβέρτα καὶ γιὰ τὴν κουζίνα κ' ἕνα μαραγκὸ γιὰ τὶς πρόχειρες ἐπισκευές, πὺ τοῦ τύχαινε ἀνάγκη, νὰ κἀνη στὸ ταξίδι του.

Κι' ὁ μαραγκὸς θρέθηκε. Ἦταν ὁ Κωνσταντῆς, πὺ εἶχε δουλέψει καὶ στὴ Σύρα, στὰ καρνάγια καὶ ἤξερε ἀπὸ τὴν ξυλουργικὴ δουλειὰ τῶν καραβιῶν περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους μαραγκοὺς τοῦ νησοῦ.

Τὸν ἤξεραν ὅλοι στὸ νησί γιὰ καραβομαραγκὸ καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦταν ἐπιτήδειος γιὰ καμμιά ἄλλη ἀπὸ τὶς δουλειές τοῦ εἶδους του, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς θάρκες καὶ τὰ κατάρτια, δὲν εἶχε τακτικὰ δουλειὰ, καὶ

τὸν ἔλεγαν οἱ ἄλλοι συντεχνίτες του περιπαικτικὰ:

— Αὐτὸς εἶνε σκεπάρνης, δὲν εἶνε μαραγκὸς.

Αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἔμεινε τόσο πολὺ, πὺ ἐξέχασε καὶ ὁ ἴδιος ὅτι τὸν λένε Κωνσταντῆ.

Ἐγινε ἡ συμφωνία, ἐπῆρε τὰ ἐργαλεῖα του καὶ τὰ ρουχικά του, ἀποχαιρέτησε τὴ μάνα του καὶ τοὺς ἐδικούς του κ' ἐμπάρκάρησε στὴν «Ἀθηνᾶ» τοῦ καπετάν-Ρωμᾶνου γιὰ μαραγκὸς.

Ἐκαμε τὸν τελευταῖο μισεμὸ ἀπὸ τὸ νησί του γιὰ δουλειὰ. Καὶ τοῦγραφε ἡ μοῖρα νὰ γυρίση ἀλλοιῶτικος καὶ νὰ ζήση ἀγνώριστος μέσα στὸν τόπο του.

Οἱ Ρωμᾶνοι μὲ τὸ καράβι τους ἔφτασαν στὴν Πόλι κ' ἐπερίμεναν πολλὲς ἡμέρες νὰ μάθουν ἀν ἐλύθησαν οἱ πάγοι, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Ἦταν ἀκόμη χειμῶνας, μὰ ὁ καιρὸς ἐπλησίαζε καὶ ἔπρεπε νὰ εἶνε ἔτοιμοι.

Ἀρχισαν τὰ χιόνια νὰ λυώνουν. Τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο ἔφευγαν τὰ καράβια. Ἐφυγε καὶ τὸ καμαρωμένο μπάρκο ἢ «Ἀθηνᾶ» μὲ τὴ σειρά της κ' ἀνοίχτηκε ἀπὸ τὰ Καθάκια κ' ἐτραβοῦσε γιὰ τὸ Ταϊγάνι.

Ἦτανε Μάρτιος, ἴσια μέρα μὲ νύχτα, πὺ περνᾶ μὲ τὶς μεγαλύτερες φουρτούνες καὶ ζημίες καὶ πὺ ἔντυνε τὰ περισσότερα σπιτία τῶν θαλασσινῶν μὲ μαῦρα, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τῶν καραβιῶν.

Ἀξίος θαλασσινὸς ὁ γέρος, ἄξια καὶ τὰ παιδιά του, διαλεκτοὶ κ' οἱ ναῦτες του, ἦταν ἱκανοὶ νὰ παλέψουν μὲ τὶς Μαρτίνες.

Ἐλεγε στὰ παιδιά του ὁ γέρο-θαλασσινός:

— Κυττάξετε νὰ πάρετε τὸν ἀέρα τῆς θάλασσας, νὰ τὴν κάμετε νὰ σᾶς φοβάται αὐτὴ καὶ νὰ μὴ τὴν λογαριάζετε σεις, ἀλλοιῶς εἰσθε χαμένοι.

Ὅλο στὰ πρῖμα, μὰ μὲ φουρτούνες ἐπήγαιναν γιὰ τὸν προορισμό τους. Ὁ Σκεπάρνης, πὺ δὲν εἶχε καμμιά δουλειὰ νὰ κάμη στὸ ταξίδι, ἐπερνοῦσε τὴν ἡμέρα του στὴν κουζίνα κ' ἐβυηθοῦσε τὸν μάγερα καὶ τοῦλεγε:

— Τὴ φοβοῦμαι τὴ θάλασσα. Ἄμα γυρίσουμε δὲ θὰ ζαναταξιδέψω. Δὲν ξέρω οὔτε κολῶμι.

* * *

Ἦσαν προχωρημένοι πειὰ, κ' ὁ καπετάνιος ἔλεγε στὸν Σκεπάρνη:

— Ἄν δὲν μᾶς τὰ χαλάση ὁ καιρὸς μὲ τὸ γύρισμα τῆς νύχτας κοντεύουμε. Τὰ σημάδια ὅμως πὺ εἶδα στὴ Δύσι δὲν μοῦ ἄρεσαν.

Καὶ ἡ φουρτούνα δὲν ἄργησε νὰ ξεσπάση. Ὅτι ἐπρόβλεπε ὁ καπετάνιος, ἐγινε: Μόλις ἐγύρισε ἡ νύχτα, ὁ καιρὸς ἐχάλασε, ἢ θάλασσα ἔβγαζε φωτιές, τὸ καράβι ἐκατρακυλοῦσε κ' ἐτριζε, ἢ σκοτεινιά δὲν ἄφηνε τὸν καπετάνιο νὰ ξέρη πὺ νὰ τραθήξῃ. Ἐμάζεψαν τὰ πανιά ὅλα κ' ἄφηκαν ἕνα φλόκο, γιὰ νὰ κρατῆ λιγάκι τὴν πλώρη. Ταξίδευαν πειὰ ξυλάρμενοι. Ἄλλοι στὴν τρόμπα ἐτραβοῦσαν νερά, ἄλλοι ἔστεκαν ἔτοιμοι νὰ ἐκτελέσουν τὶς διαταγές τοῦ καπετάνιου. Ὁ Προκόπης ἦταν στὸ τιμόνι, ὁ ἄλλος γυιὸς του ὁ Θεμιστοκλῆς ἦταν πλώρη. Ὁ καπετάνιος μὲ τὰ γυαλιὰ προσπαθοῦσε νὰ ξεχωρίση κάτι μέσα στὸ σκοτάδι, γιὰ νὰ κανονίσῃ πορεία.

Οἱ ναῦτες ὅλο κ' ἐδούλευαν τὴν τρόμπα, γιὰ ν' ἀλαφρώσουν τὸ καράβι ἀπὸ τὰ νερά πὺ ἐπεφταν στὴν κουβέρτα, σάν ὀρητικοὶ ποταμοί, σὲ κάθε βούτηγμα τῆς πλώρης. Ἡ κουζίνα σβυσμένη δὲν ἦταν ὦρα νὰ φροντίσουν γιὰ φαῖ. Καθένας κρατοῦσε μιὰ γαλέτα στὸν κόρφου του, μὰ κ' αὐτὴν τὴν εἶχαν λησμονημένη. Σ' αὐτὲς τὶς ὥρες ἐπαιζαν μὲ τὸν Χάρο, ἐπικίνδυνο παιγνίδι. Κανεὶς δὲν διέκρινε τίποτε μέσα σ' αὐτὸ τὸ πυκνὸ σκοτάδι. Ἡ θάλασσα κάτασπρη ἀπὸ τ' ἀφρισμένα κύματα, ἢ στερεὴς ἄσπρες κ' αὐτὲς ἀπ' τὸ πυκνὸ χιόνι πὺ τὶς εἶχε σκεπᾶ-

— Αὐτὸ μοῦμεινε, πάρε το νὰ θυμᾶσαι τὸν Κωνσταντῆ τὸν Σκεπάρνη I...

σει, ο οὐρανός θαμπός, γαλακτιασμένος κι' αυτός. "Όλα έχο-
ρευαν ένα τρομαχτικό χορό γύρω στην «'Αθηνά» που έχορευε
κι' αυτή άπελπισμένα μέσα σ' αυτή τή μανία τών στοιχείων με
τραγουδιστή τόν άγριο Βορρηά, που έσφύριζε στ' άρμπουρα και
στους μακαράδες και είχε σ' αυτόν τόν χορό φωταψία τρομακτι-
κή, τις άστραπές, που αϋλάκωναν αδιάκοπα τόν σαστισμένο ό-
ρίζοντα.

Ο γέρο-θαλασσινός, ό ταξιδεμένος αναρίθμητες φορές, σ' αυ-
τή τή θάλασσα, που καίει καρδιές, άρχισε νά καταλαβαίνει πώς
δέν θά μπορέση νά φθάση ως τόν τέλος.

Έρριξε τά γυαλιά κατά μέρος κ' έδωσε διαταγές για τις
θάρκες. Τό καράβι έκανε νερά, έγερνε από τή μιá πλευρά, δέν
άκουγε τιμόνι, έτριζε σαν άπελπισμένο.

Μέσα στις άστραπές ή στερηά έφαινονταν κοντά. Κι' ό,τι έ-
περίμενε για παρηγοριά, για σωτηρία, ό καπετάνιος ήταν τώ-
ρα ό χάρος όλοζώντανος έτοιμος νά ξεκληρίση και καράβι και
άνθρώπους.

— Παιδιά στις θάρκες και ζωστήτε τις κουλούρες! φώναξε.

Η θάρκες έτοιμάστηκαν, τις έρριξαν στην άφρισμένη θά-
λασσα, κ' έμπηκαν όλοι μέσα για νά τραθήξουν στη στερηά.
Μέσα στη ζάλη τους όμως και μέσα στο σκοτάδι που τους έ-
τριγύριζε δέν έπρόσεξαν νά μετρηθούν. Δέν είδαν ότι λείπει
ένας.

* * *

Μόλις άνοιχτηκαν λίγο, από τόν καράβι, που τόν άφηκαν άκυ-
βέρνητο στην τύχη του, άκούστηκε σαν κραυγή πόνου από τόν
ώμορφο σκάφος τόν τρίξιμο που έκαμε, πέφτοντας άπάνω στους
θράχους. Τά ρεύματα τόν ξέσπυραν με άκράτη όρμη, έπεσε άπά-
νω στους θράχους και σέ λίγο, ξύλα σπασμένα και σκορπισμέ-
να στο μανιασμένο πέλαγος, έπαράδερναν έδω κ' εκεί, για νά
λένε στους άλλους που έταξίδευαν ότι έχάθηκε ένα καράβι.

Μά κ' ή θάρκες δέν μπορούσαν νά κρατηθούν.
Τά ρεύματα τις έσπρωξαν κι' αυτές στην άξενη
στερηά, που δέν είχε τόπο νά πατήση κανείς
και νά σωθή. Θρύψαλα κ' ή θάρκες με τόν πρῶ-
το χτύπημά τους, σκορπισμένοι κ' οί ναυαγοί,
παλεύοντας πειά νά σωθούν με τόν κολύμπι. Μά-
ταια όμως. Έπληγαν όλοι χαμένοι.

Έπέρασε καιρός και δέν έμαθαν τίποτα στο
νησί για τόν καράβι. Οί άλλοι γύρισαν όλοι, μά
ή «'Αθηνά» με τούς Ρωμάνους, που ήταν πάντα
πρώτη και στο φευγιό και στο γύρισμα, δέν έ-
φάνη πουθενά. Κανείς δέν είπε τίποτα στους έδι-
κούς τους, που τούς έπερίμεναν. Μά όλοι έκα-
τάλαβαν τήν τύχη που τούς θρήκε κι' όλοι έ-
μαυροφόρησαν.

Κ' ή μάνα του Σκεπάρνη, άπαρηγόρητη κι'
αυτή που έχασε τόν γιό της, χωρίς νάνε θαλασ-
σινός, έκλειστηκε στο σπίτι της με κλάματα,
και μοιριολόγια.

* * *

Μέσα στο μεγάλο κακό τής καταστροφής, τις
στιγμές που έπροσπαθούσε καθένas νά σωθή, ό
Σκεπάρνης δέν έπρόλαβε κι' αυτός νά πηδήξη
στη θάρκα κ' έμεινε μόνος του μέσα στο καράβι, που έπεσε στη
στερηά. Τόν κύμα που παρέσυρε τόν καράβι έτραθήχτηκε πίσω
για νά γυρίση πάλι πιο όρμητικό και μαζί του έτραθήξε και
τόν Σκεπάρνη, που μέσα στην άπελπισία του, γδαρμένος από
τά χτυπήματά του στους θράχους, άγκάλιασε ένα χοντρό ξύ-
λο που έτυχε μπροστά του, και θρέθηκε μαζί μ' αυτό πάλι στη
μέση του πελάγους, ξεμακρυσμένος από τή στερηά. Η γύρω
θάλασσα ήταν γεμάτη συντρίμματα του καραβιού μέσα σ' αυτά
ήταν κι' ό Σκεπάρνης άγκαλιασμένος στο ξύλο, πότε χαμένος
στους τρισθαθους λάκκους τών κυμάτων, πότε στον άφρό. Έ-
κρατούσε όμως. Κανείς από τούς άλλους, ούτε ή θάρκες δέν έ-
φάνηκαν πουθενά.

Όταν ξημέρωσε, άρχισε νά μετριάξη και ή φουρτούνα και ό
ναυαγός σφιγμένος άπάνω στο ξύλο, μισοπνιγμένος, φουσκωμέ-
νος από τή θάλασσα, που είχε πει, περίμενε τόν τέλος του. Δέν
είχε πειά καμμιá έλπίδα, δέν ήξερε νά κολυπήση για νά μπο-
ρέση-νά πάη στη στερηά που ήταν κοντά του κ' έτσι έμεινε πειά
στην τύχη.

Τά κύματα, ήμερώτερα τώρα, τόν είχαν ξεμακρύνει από τόν
τόπο τής καταστροφής και άφοϋ τόν έσπυραν έδω κ' εκεί, τόν
έρριξαν σ' ένα αϋλάκι με χαλίκια, ήσυχο μά και έρημο.

Έκει έμεινε άναίσθητος ό μαραγκός τής «'Αθηνάς», περιμέ-
τό τέλος του ήταν άπελπισμένος και μέσα στην άπελπισία του
έσφιγγε ένα είκονισματάκι του Αγίου Νικολάου, που του είχε
κρεμάσει στον κόρφο του ή μάνα του άμα έφευγε. Ζαλισμένος,
άναίσθητος, άνίκανος νά κινηθή δέν καταλάβαινε πειά τίποτε
άπ' ό,τι συνέβαινε γύρω του. Κάποτε συνήλθε κ' έκατάλαβε
πώς ήταν σέ μιá καλύβα κ' έβλεπε γύρω του άνθρώπους που
προσπαθούσαν νά τόν φέρουν στη ζωή.

Ο Σκεπάρνης έσώθηκε.

Οί βοσκοί που τόν έσωσαν είχαν τόν χειμαδιό τους εκεί κον-

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

Τόν ύπουργείον τής Άλιείας και τής Γεωργίας τών Ένωμέ-
νων Πολιτειών έχει στην ύπηρεσίαν του έναν υπάλληλο, του ό-
ποίου ή άποκλειστική δουλειά είνε νά δοκιμάξη με τήν γλώσσα
του τήν άλμυρότητα τής θάλασσας! Του πηγαινουν στο γραφείο
του δείγματα... θαλάσσης, τά δοκιμάζει και άποφάινεται άδί-
στακτα και με άκριβεία σέ ποιá νερά ένδιαιτώνται περισσοτε-
ρα ψάρια.

* * *

Ένας Τσεχοσλοβάκος καθηγητής τής Μικροβιολογίας ισχυρί-
ζεται ότι τά μικρόβια που υπάρχουν στα νομίσματα, τά χρυσά,
τ' άσημένα, τά νικέλινα και τά χάλκινα, είνε άκίνδυνα, άντι-
θέτως πρὸς τά μικρόβια που υπάρχουν στα χαρτονομίσματα και
τά όποιá είνε περισσότερα. Τά μικρόβια ζούν στα νομίσματα ά-
πό μιá ως όχτώ μέρες και στα χαρτονομίσματα από 75 ως 100.
Κατόπιν πεθαίνουν και παίρνουν τήν θέσι τους νέα.

* * *

Στό δικαστήριον τής άμερικανικής πολιτείας Κίρκλαντ Λέικ,
ένas δικηγόρος δοκίμασε μιá μικρή, όσο και πρωτάκουστη ά-
πογοήτευσι: Τήν ώρα που άγόρευε υπερασπιζόμενος τόν πελά-
τη του, — έναν λωποδύτη — ό πρόεδρος έκαμε νόημα στον κλη-
τήρα νά φέρη μπρὸς στο δικαστήριον όλα τά κλοπιμαία. Άνά-
μεσα σ' αυτά, ό δικηγόρος διέκρινε και τό... ρολόι του! Ό-
στόσο ή εύσυνειδητος δικηγόρος συνέχισε τήν άγόρευσί του με
τό ίδιο μπριό. Παρ' όλα αυτά, έχασε στο τέλος τήν δίκη, πήρε
όμως πειά τόν ρολόι του.

* * *

Οί ναυτικοί λέγουν ότι ό πιο έρημικός φά-
ρος βρίσκεται σέ μιá θρακώδη άραβική άκτή
τής Έρυθρής Θάλασσας. Ό φάρος αυτός είνε
γνωστός με τόν άλλόκοτο όση και συμβολικό ό-
νομα «Τά δάκρυα τής Χήρας». Κι' αυτό γιατί
έχτίστηκε από τήν χήρα ενός Βρεττανού πλοι-
άρχου, του όποίου τόν πλοίο θυθίστηκε στην ά-
κτή Τζεμπιλ Τάρ μαζί με όλο του τόν πλήρωμα.

— Έπί άρκετό χρονικό διάστημα, κανείς δέν
πήγαινε ν' αναλάθη ύπηρεσία ως φαροφύλαξ
στον φάρο αυτόν. Έτσι ή άγγλική κυβέρνησις ά-
νέθεσε τήν φύλαξί του και τήν λειτουργία του σέ
καταδίκους, στους όποιους χάριζε τήν μισή ποι-
νή τους.

* * *

Τόν πιο κουτό από τά κατοικίδια ζώα είνε ή
κότα. Μπορεί, π. χ., νά καθήση επί τρεις βδο-
μάδες πάνω σέ κάρβουνα, νομίζοντας ότι έκ-
κολάπτει τ' αυγά της.

— Ό φυσιοδίφης Όλιβερ Πάικ αναφέρει ότι ή
κότες κάθονται άφελέστατα έπάνω σέ ντομάτες,
καρόττα κι' ό,τι άλλο άντικείμενο, άδιαφορών-

τας για τόν σχήμα τους, νομίζοντας ότι πρόκειται περι-
αυτών.

— Και ένα άλλο παράδειγμα που άποδεικνύει άκόμα περισ-
σότερο τήν κουταμάρα τών κοτών:

— Άν τοποθετήσετε ένα μεγάλο κομματι γυαλι από ένα μο-
νοπάτι που περνούν κότες για νά φθάσουν τήν τροφή τους, θά
τις δήτε νά κάμουν κύκλο και νά τόν άποφεύγουν. Κατόπιν, ό-
ταν τόν θγάλετε, ή κότες από συνήθεια θά έξακολουθούν νά κά-
νουν αυτόν τόν κύκλο άσκοπα.

* * *

Γέρος πειά τυφλός άνίκανος νά δουλέψη πουθενά, θρέθηκε
τέλος στο νησί του, που τόν έστειλαν οί παιριώτες του νά πε-
θάνη εκεί. Είχαν περάσει χρόνια, κανείς δέν τόν έγνώριζε μά
και σέ κανένα δέν έλεγε τίποτε.

Μιá φορά μοναχά, που ήταν πειά στο κρεβάτι, για νά μη
σηκωθή, είπε στη γυναίκα, που τόν εκύτταζε:

— Έπνίγηκαν όλοι οί θαλασσινοί! Έμεινα μόνος έγώ ό Σκε-
πάρνης. Μου έγραφε κι' άλλα ή Μοίρα νά δοκιμάσω.

Κ' έδωκε σ' αυτήν τήν γυναίκα τόν είκονισματάκι του Αγίου
Νικολάου, που τόν είχε στον κόρφο του, δώρο τής μάνας του και
της είπε:

— Αυτό μοθμεινε. Πάρ' τόν νά θυμάσαι τόν Κωσταντή τόν
Σκεπάρνη.

Σ ί φ ν ο /

ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΚΟΣΜΗΣ

